

Важнија агробиолошка својства клона сорте каберне совињон R5 у жупском виногорју

Зоран Јовановић,¹ Млађан Гарић,¹
Братислав Ђирковић,¹ Небојша Делетић¹

Универзитет у Приштини, Пољопривредни факултет Лешак

Резиме

У раду се приказују резултати испитивања агробиолошких карактеристика сорте каберне совињон, клон R5. Испитивања су обављена у производном засаду индивидуалног сектора на локалитету Варине у периоду 2007–2008. године. Виноград је засађен 2001. године са размаком садње 3 x 0,8 m. Метеоролошки услови су били повољни за растење и развиће сорте каберне совињон. Праћени су следећи показатељи: фенолошка осматрања, родност сорте, принос и квалитет грозђа. Принос грозђа се кретао у границама од 8,44-9,23 t/ha. Садржај шећера је варирао од 22,50-23,80%, а садржај укупних киселина од 7,30-7,60 g/l, што омогућава справљање висококвалитетних-вина.

Кључне речи: клон, фенолошка осматрања, родност, принос и квалитет грозђа.

Увод

Како је у жупском виногорју до пре неколико година доминирала аутохтона сорта прокупац, дошло је до интродукције сорти за врхунска и квалитетна црвена вина у циљу побољшања квалитета грозђа и вина. Посебно место дато је сорти каберне совињон, клону R5, како би се на основу резултата испитивања утврдила оправданост гајења ове сорте у жупском виногорју.

Сорта каберне совињон потиче из Француске и гаји се у скоро свим виноградарским земљама света. Код нас је распрострањена на Косову и Метохији, централној Србији и Војводини. По еколошко географској класификацији припада групи *Convarietas occidentalis*.

Принос и квалитет грозђа у великој мери варирају под утицајем агроколошких услова, примењене ампелотехнике, узгојних облика и др. О томе налазимо податке у радовима Аврамова и сар. (1991), Милосављевића и сар.

(1998), Стоева (1973), Накаламића (1981), Гарића (1997), Циндрића и сар. (2003) и др.

Материјал и методе рада

Испитивања су обављена у периоду 2007-2008. године у производном засаду у приватном власништву, на локалитету Варине у жупском виногорју. Виноград је подигнут 2001. године и налази се у периоду растуће родности. Размак садње износи 3 x 0,8 m. Узгојни облик је Гијов једногуби. Остављено је 15 окаца по чокоту и то један лук од 12 окаца и један кондир од 3 окаца.

Праћени су следећи показатељи:

- фенолошка осматрања;
- број и проценат развијених и родних ластара;
- број гроздова по окцу, по развијеном и родном ластару, као и по чокоту;
- маса грозда;
- родност сорте (принос грожђа по окцу, принос по развијеном и родном ластару, принос по чокоту, принос по хектару);
- садржај шећера у шири;
- садржај укупних киселина у шири.

Значајност разлика између вредности испитиваних параметара у различитим годинама тестирана је *t* тестом. Пошто је утврђено да су варијансе појединих година испитивања биле хомогене за све параметре, примењена је варијанта *t* теста за узорке са хомогеним варијансама у свим случајевима. Број остављених окаца је био исти на свим остављеним чокотима, а маса грозда, садржај шећера и укупних киселина у шири су утврђивани као просек испитиваних чокота.

Агроеколошки услови у периоду испитивања били су повољни за развој клона. Сума активних температура за период вегетације је 3528°C (просечно за период од 20 година). Дужина вегетационог периода износи 198 дана. Просечне годишње количине падавина у жупском виногорју 578,3 mm. Укупно трајање сунчевог сјаја годишње износи 2350 часова, а хелиотермички индекс је 4,53.

Резултати и дискусија

Подаци о фенолошким осматрањима сорте каберне совизион клона R5 приказана су у табели 1. Бубрење окаца је раније наступило 2007. године (02.IV) у односу на 2008. (05.IV). Почетак цветања је у просеку био 26.V, што је нешто раније од података које наводе Циндрић и сар. (1996) за услове фрушкогорског виногорја. Шарак грожђа је у просеку био 05.VIII, нешто раније 2007. године (03.VIII) у односу на 2008. годину (07.VIII). Берба грожђа је обављена у просеку 04.X.

Таб.1. Фенофазе развоја сорте каберне совињон, клон R 5

Developmental phenophases of vine cultivar Cabernet Sauvignon clone R5

Година <i>Year</i>	Бубређе окаца <i>Begining of bud burst</i>	Цветање <i>Begining of flowering</i>	Шарак <i>Veraison</i>	Датум бербе <i>Date of grape harvest</i>
2007	02.IV	26.V	03. VIII	03.X
2008	05.IV	30.V	07.VIII	06.X
Просек	03.IV	28.VI	05.VIII	04.X
Најраније	02.IV	26.V	03.VIII	03.X
Најкасније	05.IV	30.V	07.VIII	06.X

На основу података приказаних у табели 2. види се да је резидбом остављено 15 окаца по чокоту, односно 6,25 окаца по метру квадратном. Процент развијених ластара био је доста висок и износио је 85,33%, а незнатно је варирао у испитиваним годинама. Број и проценат родних ластара је доста висок и просечно износи 11,20, односно 74,67%, што је знатно веће од података Аврамова (1991) и Циндрића и сар. (1994) за сорту каберне совињон. Број гроздова по окцу, развијеном и родном ластару, као и по чокоту је нешто виши у односу на податке Аврамова (1991) и Циндрића и сар. (1994). Знатно је већи број гроздова по родном ластару (1,83) у односу на податке Тараила и сар. (1996) за услове нишког виногорја. Број гроздова по чокоту је просечно износио 20,40. Маса грозда је била просечно 104 g, што је ниже од навода Тараила и сар. (1996), а веће од података које износи Пејовић и сар. (1996) за услове Подгорице.

Таб.2. Основни елементи родности сорте каберне совињон, клон R5

Basic production parameters of vine cultivar Cabernet Sauvignon clone R5

Ред. бр. <i>No</i>	Показатељ <i>Parameter</i>	Година – <i>Year</i>		Просек <i>Average</i>	Разлика и значајност <i>Difference and signif.</i>
		2007	2008		
1	Број окаца по чокоту	15	15	15	--
2	Број развијених ластара	12.73	12.87	12.80	0.13 ^{ns}
3	Процент развијених лас.	84.89	85.78	85.33	0.89 ^{ns}
4	Број родних ластара	11.13	11.27	11.20	0.13 ^{ns}
5	Процент родних ластара	74.22	75.11	74.67	0.89 ^{ns}
6	Број грозд. по окцу	1.34	1.38	1.36	0.04 ^{ns}
7	Број грозд. по разв. лас.	1.58	1.61	1.59	0.02 ^{ns}
8	Број грозд. по род. лас.	1.82	1.84	1.83	0.02 ^{ns}
9	Број грозд. по чокоту	20.13	20.67	20.40	0.53 ^{ns}
10	Маса грозда у г	110	98	104	--

^{ns} = P>0.05; * = P<0.05; ** = P<0.01

Таб. 3. Принос и квалитет грозђа сорте каберне совиньон, клон R5
Grape yield and quality of vine cultivar Cabernet Sauvignon clone R5

Ред. бр. No	Показатељ Parameter	Година – Year		Просек Average	Разлика и значај. Diff. and signif.
		2007	2008		
1	Принос грозђа по окцу у g	147.64	135.02	141.33	12.62 ^{ns}
2	Принос грозђа по разв. л у g	174.17	157.41	165.79	16.76*
3	Принос гроз. по род. л у g	200.04	180.16	190.10	19.88*
4	Принос гроз. по чокоту у kg	2.21	2.03	2.12	0.19 ^{ns}
5	Принос гроз. по хектару у t	9.23	8.44	8.83	0.79 ^{ns}
6	Садржај шећера у шири у %	23.80	22.50	23.15	--
7	Садржај укуп. киселина g/l	7.60	7.30	7.45	--

^{ns} = P>0.05; * = P<0.05; ** = P<0.01

Принос грозђа по хектару (таб. 3) био је у зависности од броја гроздова по родном и развијеном ластару, као и од остварене крупноће и масе грозда. Разлике у приносима грозђа по развијеном и родном ластару између година испитивања су статистички потврђене као значајне. Наизглед већи принос грозђа по хектару остварен је у 2007. години (9,23 t/ha) него у 2008. години (8,44 t/ha), али та разлика није била значајна. Ове вредности су знатно веће од података које наводе Циндрић и сар. (1994) и Тараило и сар. (1996), а биле су у оквиру вредности које наводе Жунић и Гарић (2010).

На садржај шећера највећи утицај испољили су временски услови у годинама испитивања. Већи садржај шећера у шири остварен је у 2007. години (23,80%) у односу на 2008. годину (22,50%). Садржај укупних киселина просечно је износио 7,45 g/l. Овакаве вредности шећера и укупних киселина у шири омогућавају справљање врхунских вина ове сорте грозђа.

Закључак

На основу анализе података прикупљених испитивањем клона сорте каберне совиньон, R5, у жупском виногорју, могу се извести следећи закључци:

- Агроеколошки услови жупског виногорја су повољни за нормално растење и постизање стабилних приноса и доброг квалитета грозђа ове сорте.
- Клон сорте каберне совиньон, R5, испољио је позитивне агробиолошке особине у условима жупског виногорја. Разлике у приносима грозђа по развијеном и родном ластару су статистички потврђене као значајне. Просечан принос по хектару износио је 8,83 t, што је знатно више од података других аутора који су испитивања вршили на сорти каберне совиньон из популације.
- Садржај шећера у шири у просеку је износио 23,15%, а садржај укупних киселина 7,45 g/l, што је у оптималним границама за добијање врхунских вина.

Литература

1. *Аврамов, Л.* (1991): Виноградарство. Нолит. Београд.
2. *Гарић, М.*, (1997): Утицај узгојног облика чокота и начина резидбе на растење, принос и квалитет грозђа сората ризлинг италијански и смедеревка. Докторска дисертација. Пољопривредни факултет, Београд-Земун.
3. *Жунић, Д., Гарић, М.* (2010): Посебно виноградарство. Ампелографија I. Пољопривредни факултет, Београд-Земун.
4. *Жунић, Д., Гарић, М.* (2010): Посебно виноградарство. Ампелографија II. Пољопривредни факултет, Београд-Земун.
5. *Накаламић, А.*, (1981): Варијабилност родности неких сорти винове лозе у зависности од еколошких услова и начина гајења. Пољопривредни факултет, Београд-Земун.
6. *Пејовић, Љ., Мараш Весна, Мијовић, С.*, (1996): Компаративна проучавања сорти каберне совињон, каберне фран и вранац у еколошким условима Подгорице. Пољопривреда 383-385, стр. 63-73. Београд.
7. *Милосављевић, М.*, (1998): Биотехника винове лозе. Београд.
8. *Тараило, Р., Коцић Светлана, Зима Вера, Станковић Снежана, Милошевић, Г., Живковић Јелена*, (1996): Важније агробиолошке и привредно технолошке особине сорти каберне совињон, каберне фран и мерло у нишком виногорју. Пољопривреда 383-385, стр. 68-72. Београд.
9. *Циндрић, П., Кораћ Нада, Ковач, В.* (1996): Каберне совињон, каберне фран и мерло у фрушкогорском виногорју. Пољопривреда 383-385, стр. 35-41. Београд.
10. *Циндрић, П., Кораћ Нада, Ковач, В.* (2003): Сорте винове лозе. Прометеј, Нови Сад.

Some Important Agrobiological Properties of Vine Cultivar Cabernet Sauvignon Clone R5 in the Vine District of Župa

Zoran Jovanović, Mlađan Garić,
Bratislav Ćirković, Nebojša Deletić¹

¹*University of Priština, Faculty of Agriculture Lešak*

Summary

This paper deals with the results obtained by the investigation of agrobiological properties of vine cultivar Cabernet Sauvignon, clone R5. The investigation was carried out at a productive vineyard in private property, at the location varine during the period 2007–2008. The vineyard was planted in 2001, with planting distance 3 x 0.8 m. Meteorological conditions were favorable for growth and development of vine cultivar Cabernet Sauvignon. The following parameters were observed: phenological observa-

tions, productivity of the cultivar, grape yield and quality. Grape yield ranged from 8.44-9.23 t/ha. Sugar content varied from 22.50-23.80%, and the total acid content from 7.30-7.60 g/l, which enabled making of high quality wine categories.

Key words: clone, phenological observation, productivity, grape yield, grapequality.

Zoran Jovanović

E-mail Address:

zoran.bricko@gmail.com